

ζωῆς ὁ ἄφρων, ὅστις θὰ ἐτόλμα ν' ἀνασύρη τὸν καλύπτοντα τὸν ἱερὸν βωμὸν πέπλον. Ὁ κανὼν οὗτος ἦτο γενικὸς εἰς ὅλα τὰ μυστήρια. Δὲν ἐπετρέπετο νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν μύησιν ἢ ἄνδρες, ὧν ὁ βίος ὑπῆρξεν ἄνευ κηλίδος. Ὁ αὐτοκράτωρ Νέρων, ὅστις ἐζήτησε νὰ μνηθῇ εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίνος, ἔστη πρὸ τῆς φλῆας τοῦ ναοῦ ὅτε ἤκουσε τὸν κήρυκα, κατὰ τὴν προτασσομένην τῆς τελετῆς τῶν μυστηρίων διακήρυξιν, νὰ ἐκφέρῃ ἀνάθεμα κατὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ τῶν κακούργων.

Ὅτε ὁ Χριστιανισμὸς ἦλθε ν' ἀπειλήσῃ τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν, αἱ διάφοροι φιλοσοφικαὶ σχολαὶ συνεννοήθησαν μεταξύ τῶν, ἵνα προασπίσωσι τὴν ἐκπνέουσαν θρησκείαν τῶν Ἐθνικῶν κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν χριστιανικῶν δογμάτων. Ἐγένετο τότε εἶδος συνθήκης μεταξύ τοῦ Ἱερατείου καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Προσπαθήσαν νὰ δικαιολογήσωσι τοὺς θρησκευτικὸς μύθους, οὓς οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας παρίστανον ὡς ἀσεβεῖς καὶ αἰσχροὺς, ἵνα δὲ ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, διέρρηξαν τοὺς καλύπτοντας τὴν ἔννοιαν πέπλους, ἔδειξαν ὅτι οἱ μῦθοι ἀνήγοντο εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς φύσεως, καὶ ὅτι, συνεπῶς, ἦσαν ἔνδειξις σεβασμοῦ ἀποδιδομένου τῇ θεότητι ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἀνθρώπου, παρελλήλυσαν τὰ σύμβολα τῶν Ἐθνικῶν πρὸς τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ προσεπάθησαν ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι οὐδεμία ἄλλη διαφορὰ ὑπῆρχεν, ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν, μεταξύ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ, παρὰ μόνον ὅτι τὰ πρῶτα ἦσαν σοφώτερα τῶν δευτέρων. Ἀλλ' ὅλα τὰ μέσα ταῦτα ὑπῆρξαν ἀνίσχυρα καὶ ὁ Χριστιανισμὸς ὑπερίσχυσε τόσον, ὥς ἐκ τῆς προστασίας καὶ τῆς καταδιώξεως ὧν ἐγένετο ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἀντικείμενον, ὅσον ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ βαθέως ἐν αὐτῷ ἀποτυπουμενοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Τό τε ἱερατεῖον καὶ ἡ φιλοσοφία ἀπωλέσθησαν ἐν κοινῷ ναυαγίῳ παρὰ τὰς καταβληθείσας προσπάθειάς, ἵν' ἀντιστῶσιν εἰς τὸν παρασύροντα αὐτὰ χεῖμαρρον, καὶ ἴσως ἔνεκεν αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν.

Αἱ ἀπόκρυφοι σεβασταὶ τελεταὶ κατέπεσαν ἐπὶ τέλους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, καὶ τοι οἱ Ἐθνικοὶ ἦσαν ἔτι ἐν πλειοψηφίᾳ, ὁ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ἠδυνήθη ἀκινδύνως, κατὰ τὸ 458, νὰ προβῇ εἰς γενικάς κατὰ τῶν μυστηρίων τῶν Ἐθνικῶν προγραφάς.

(Ἐν Κων/λει, Ἰουνίος 1912)

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗΣ

ΧΙΟΣ

ΕΥΧΑΙΣΤΕΣ τὸ πέλαγος μὲ τὴν ἀνθοπνοή σου,
Πλήθος τὰ λεμονάνθια σου σὲ γῇ καὶ σ' ἀερογιάλι,
Κι' ὁ ναῦτης ἀργοπλέοντας, ὦ Χίος, τὴν ἀκτὴ σου,
Λογιάζει γάμου στέφανα σ' ἓνα ξανθὸ κεφάλι.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ